

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบอร์กในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษา 2 กลุ่ม ที่มีเพศ ระดับชั้น และสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง และจากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยวิธีนิวแมน-คูลส์ สามารถอภิปราย ผลการวิจัยตามสมมติฐานที่เสนอไว้ได้ดังนี้

สมมติฐานการวิจัยข้อ 1 ที่ว่า "นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2"

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น P ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเมื่อทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางพบว่า คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น P ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยนี้จะเห็นว่าสนับสนุนสมมติฐานและเป็นไปตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก¹ และสอดคล้องกับการวิจัยของเรสต์² โดยให้ความสำคัญของขบวนการทางสมอง (Cognitive Process) ว่ามีผลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม เพราะการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้น จะพัฒนาไปตามลำดับขั้นสัมพันธ์กับอายุที่เพิ่มขึ้น กลุ่มที่มีอายุและระดับชั้นที่สูงกว่าย่อมมีพัฒนาการทางจริยธรรมได้มากกว่ากลุ่มที่มีอายุและระดับชั้นที่ต่ำกว่า และผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของกริมเลย์³ ที่ทำการศึกษาข้ามวัฒนธรรมพบว่า พัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอายุ-การศึกษา นอกจากนี้ ยังได้ผลเช่นเดียวกันกับผลการวิจัยอื่น ๆ ซึ่งใช้แบบสอบคีโอที ในการวัดพัฒนาการทางจริยธรรม

¹ อานรายละเอียดยุคเพิ่มเติม หน้า 11

² อานรายละเอียดยุคเพิ่มเติม หน้า 17 - 18

³ อานรายละเอียดยุคเพิ่มเติม หน้า 18

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 2 ตารางที่ 9 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้คะแนนระดับพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น 3 น้อยกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของเรสต์ ที่พบว่า กลุ่มที่มีอายุ-การศึกษาสูงกว่าจะมีพัฒนาการขั้นต่ำลดลง และมีพัฒนาการขั้นสูงกว่าเพิ่มขึ้น

สมมติฐานการวิจัยข้อ 2 ที่ว่า "นักเรียนมัธยมศึกษาเพศชายและหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน"

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น P ของนักเรียนมัธยมศึกษาเพศชาย สูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาเพศหญิงเล็กน้อย และเมื่อทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 3 ทาง พบว่า คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น P ของนักเรียนมัธยมศึกษาเพศชายและหญิง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่กล่าวแล้วข้างต้น แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แมคเคอร์¹ โคเคอร์² คอรัสบาร์ค³ และยัสเซน⁴ ที่ว่า ความแตกต่างทางเพศไม่มีผลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยในประเทศไทยของ วิรัช จาบทนอม⁵ และ กวงเคื่อน พันธุมนาวัน และ เพ็ญแข ประจันปัจจนิก⁶ พบว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลมีได้แปรไปตามเพศ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรด้านเพศมิได้ทำให้พัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน และเป็นลักษณะสากล แมวว่าจะมีสภาพวัฒนธรรม การอบรมเลี้ยงดู ที่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน 3 ทาง ของคะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น 2 ชั้น 3 และชั้น 4 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาเพศชายและหญิง มีคะแนนพัฒนาการทางจริยธรรม ชั้น 3 และชั้น 4 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่พบว่า คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น 2 ของนักเรียนมัธยมศึกษาเพศหญิงสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

¹ ทรายละเอียดยุคเพิ่มเติม หน้า 21

² ทรายละเอียดยุคเพิ่มเติม หน้า 21

³ ทรายละเอียดยุคเพิ่มเติม หน้า 21

⁴ ทรายละเอียดยุคเพิ่มเติม หน้า 21

⁵ ทรายละเอียดยุคเพิ่มเติม หน้า 22

⁶ ทรายละเอียดยุคเพิ่มเติม หน้า 22

สมมติฐานการวิจัยข้อ 3 ที่ว่า "นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกัน จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน"

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น P ของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจระดับสูง สูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจระดับต่ำ และเมื่อทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางพบว่า คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น P ของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมทั้งระดับสูงและระดับต่ำไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิจัยที่ได้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กล่าวแล้วข้างต้น แต่สนับสนุนผลการวิจัยของ อีวิกสัน และคณะ¹ ซึ่งใช้แบบสอบถามที่เหมือนกัน และสนับสนุนงานวิจัยของกัตเตนเบอร์ก² ที่พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมเป็นตัวแปรที่ไม่สามารถแสดงความแตกต่างของพัฒนาการทางจริยธรรมได้อย่างเด่นชัด ผลการวิจัยครั้งนี้และผลการวิจัยอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม มีได้เป็นตัวแปรที่มีผลต่อพัฒนาการทางจริยธรรมมากนัก ซึ่งทั้งนี้เป็นการสนับสนุนความเชื่อของโคลเบอร์ก³ ที่ว่าอิทธิพลที่มีต่อขบวนการคิดและการใฝ่หา नियมต่าง ๆ เป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมภายนอก การได้มีโอกาสรับรู้ทางสังคมหรือการมีบทบาทในสังคมมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพัฒนาการทางจริยธรรมมากกว่าอิทธิพลที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว

จากการทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นและสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม โดยวิธีนิวแมน-คูลล์ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูง มีพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น P สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับต่ำที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมทั้งระดับสูงและระดับต่ำ มีพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น P สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับต่ำที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

¹ ทรายละเอียดยุคเพิ่มเติม หน้า 23

² ทรายละเอียดยุคเพิ่มเติม หน้า 23

³ ทรายละเอียดยุคเพิ่มเติม หน้า 8

สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมทั้งระดับสูงระดับต่ำ มีพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น P ไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการทดสอบปฏิสัมพันธ์ แสดงว่า ความแตกต่างของพัฒนาการทางจริยธรรม
จะเกิดขึ้นเป็นไปตามลำดับชั้นเฉพาะกลุ่มที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมค่าเท่านั้น ซึ่งน่าจะเป็น
ผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูที่ได้รับแตกต่างกัน เพราะสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว
มีส่วนที่จะช่วยเพิ่มหรือลดของพัฒนาการทางจริยธรรมและการปลูกฝังลักษณะเบื้องต้นทางจริยธรรม
ขอคนพบอันจากการวิจัย

เมื่อผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางที่เรสท์เสนอไว้ โดยใช้ค่า P เป็น
คี่นี้บอกพัฒนาการทางจริยธรรมแล้ว อย่างไรก็ตาม คณะพัฒนาการทางจริยธรรมชั้นอื่น ๆ
ก็นับว่าน่าสนใจในการติดตามศึกษากระบวนการคิดให้เหตุผลทางจริยธรรม ผู้วิจัยจึงหา
การศึกษาเพิ่มเติมพัฒนาทางจริยธรรมในแต่ละชั้นตามตัวแปรที่กำหนดโดยวิเคราะห์หาค่า
ความแตกต่างของพัฒนาการในแต่ละชั้นอีกครั้งหนึ่ง คือ ชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น 2 ชั้น 3
และชั้น 4 ตามลำดับ สรุปผลดังนี้คือ

1. เมื่อพิจารณาลักษณะของพัฒนาการทางจริยธรรมทั้ง 4 ชั้นไปพร้อม ๆ กัน
คือ ชั้น 2 ชั้น 3 ชั้น 4 และชั้น P ในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 5
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเพศชายและหญิง นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจระดับสูง
และระดับต่ำ ทั้งจากค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง พบว่าแต่ละกลุ่มมี
พัฒนาการทางจริยธรรมเป็นไปตามลำดับชั้น เช่นเดียวกับผลการวิจัยที่พบในประเทศตุรกี และ
เม็กซิโก¹

2. เมื่อเปรียบเทียบการใช้ชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมแต่ละชั้นในระหว่าง
นักเรียนสองกลุ่มโดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนแบบสามทางพบผลดังนี้ คือ

2.1 ในระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใช้ชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น 3 มากกว่า

¹ อ่างแล้วควรรายละเอียด หน้า 17

นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขณะที่นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใช้นวัตกรรมทางจริยธรรมชั้น P มากกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ซึ่งผลการค้นพบนี้สอดคล้องกับทฤษฎีของโคลเบอร์ก และสนับสนุนการวิจัยของเรสท์ที่ว่า เมื่อมีวุฒิภาวะเพิ่มมากขึ้น ลักษณะการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมจะอยู่ในรูปของการเพิ่มการใช้ชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมที่สูงขึ้น ในเวลาเดียวกันก็จะลดการใช้ชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมชั้นต่ำลง

2.2 ในระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาเพศชายและหญิง พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาเพศชายและหญิง ใช้นวัตกรรมทางจริยธรรมแต่ละชั้น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้นชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น 2 โดยนักเรียนมัธยมศึกษาเพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาเพศชาย

2.3 ในระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูงและระดับต่ำ พบว่าใช้นวัตกรรมแต่ละชั้นไม่แตกต่างกัน แต่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นและสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมในชั้นพัฒนาการชั้น 3 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

ผลจากการทดสอบปฏิสัมพันธ์ พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมที่ระดับสูงและระดับต่ำ ใช้นวัตกรรมชั้นที่ 3 น้อยกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูง ใช้นวัตกรรมชั้นที่ 3 น้อยกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับต่ำ ข้อค้นพบนี้เป็นการสนับสนุนทฤษฎีของโคลเบอร์ก และสนับสนุนการวิจัยของเรสท์ยิ่งขึ้น ที่ว่า เมื่อมีวุฒิภาวะเพิ่มมากขึ้น ลักษณะการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมที่สูงขึ้นมากขึ้น ในเวลาเดียวกันก็จะลดการใช้ชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมชั้นต่ำลง จนถึงแม้จะอยู่ในสถานภาพทางเศรษฐกิจในระดับใดก็ตาม